

Úri szent-vacsorai beszéd. *)

Hová sietsz, földnek vándora, oly mohó gyorsasággal? Mit üldözöl, mit zaklatsz tikkadt szívvél, égető vágyakkal? Ime itt egy boldog sziget árnyas fáí nyugalomra intenek, kies forrás nyitotta fel kebelét; jer ide, nyugtasd meg világi üzelmekben elfáradott, megterhelt lelkedet! A boldogság, a mit keresel, úgy sem létezik, az nem valóság; csupán e szent oázis árnyas fáival, forrásival és szent legendáival, ez az, a mi képzetid forró homokján, mint délibáb, játszva tűnik fel neked; nagy az út, mit tettél, nagy pusztaság vár még rád; jer ide hát, pihenj itt egy keveset!

Fű, fa, virág régi dolgokról beszélnek itt, melyek mindig újak maradnak; más hangja van itt a szellőnek, más susogása a pataknak; . . . oh ez nem földi hang! . . . Lelked gondolatit fűrsz meg hát ennek harmatában; engedd, hogy szivednek érzése és képzeletid ölelkezzenek e légnék szellőjével; majd psyche benned könnyült szárnyakon emelkedik ősi hona, az ég felé; s ha sorsod az, hogy küzdj és verejtékezz, merits előbb e szent vízből; majd nemesebb lesz a küzdelem, dicsőbb a pályabér; igyál, aztán vedd lantodat, művészecseted, vagy hangszered: dal, zene és kép igazabb, szivrehatóbb lesz, melyet a vallás vizével öntözött phantasiád alkotott; igyál, s öleld meg barátodat, kedvesidet: hívebb, boldogabb lesz a barátság és szerelem; igyál, aztán csókold meg csecsemődöt, meglásd, jobb, nemesebb, táplálóbb lesz a tej, mit az anyai emlőkből szív.

Mert tudd meg, oh keresztény! hogy ezt a boldog szigetet, melyet e szent asztal, a kenyér és bor ábrázol, a Jézus Krisztus szerelte. Mint hajdon Mózes egy veszsző érintésével a kősziklából vizet idézett elő a szomjazó népnek, azon időben, miről a profeciák azt mondják, hogy akkor álom által, mintegy tükörben láttak, — akként szerelte Jézus is e szent asztalt, fáradtának nyugo-

*) Elmondattott a zsinati főtanács alkalmával Kolozvárt sept. 1-én 1872

dalmat, csüggedőknek bizakodást, törekvőknek lelkesülést. Az a vér, mely a keresztfán kiömlött, s az a lélek, mely sohajiban el-
 lebbent, azt mivelte, hogy megelevenedtek mind azok a képek és szent
 legendák, melyek a teremtéstől fogva Isten és ember közötti viszonyt
 kifejezik, s bételjesedett Jézus ama mondása: Nem azért jöttem,
 hogy a próféták írásait eltöröljem, hanem hogy meg-
 erősítsem azokat. Azon kép alá, mely Ábrahám hitét fejezi ki,
 odairta a Jézus: ha anynyi hitetek van, mint egy mustár-
 mag, a hegyek elmozdulnak helyökből; azon kép alá,
 mely Izsák engedelmisségét jellemzi, midőn maga vitte az áldozat-
 ra való fát; oda írta a Jézus: Tanuljatok éntőlem, mert
 én szelid és alázatos szívű vagyok. Jóbnak történeti képe
 alá azt írta Jézus: Ne féljete azoktól, kik a testet ölik
 meg, de a lelket meg nem ölhetik. S az isteni gondvise-
 lésre vonatkozó ó szövetségi történeteket a Jézus a legszebb vilá-
 gitásba helyezte, a midőn így szólott: Nézzétek meg a mező
 liliumait, Salamon minden királyi dicsőségében nem
 öltözött úgy, mint azok közül egy. Valóban, a Jézus Krisz-
 tusban az emberiség reménye, óhajtása és váradalma megtestesült,
 s a mint János evangelista evangéliuma első fejezetében oly lel-
 kesülten leírja, ő lett az erkölcsi világ teremtője, s
 nem vethet senki más alapot, mint a mely a Jézus
 Krisztus által vettetett. Nincsen immár az emberiségnek
 oly igénye, mit a Jézus által hirdetett keresztény vallás ki ne elé-
 gitene, és nincsen a morálnak oly magas követelése, mi a Jézus
 ezen felséges erkölcsi tanaiban ne foglaltatnék: Szeressed el-
 lenségedet. Türi és remélj. Bocsáss meg hetvenhét-
 szer is. Ez a Jézus Krisztus szerezte e szent asztalt, melynek
 mi vagyunk örökösei és boldog hagyományosai.

Történeti személy-e a Jézus, vagy mythicus, vagy esz-
 ménykép? Kételjeiddel, oh halandó embertársam! miért hűte-
 néd le vallásos buzgóságod melegét? Ugy is, nincs oly történeti
 személy, kit, ha kortársai felett lelke magasabb fejlettsége által ki-
 tünt, a tisztelet, a dicséret, a bámulás, sok idő és sok század ne
 eszményített, gyakran éppen félistenek sorába ne emelt volna. És
 nincs az az eszményi lény, kit a hozzáférhetés, a megérthetés ne
 személyesített, ne testesített volna meg? Lélektani törvény ez az
 emberben, melyet elfojtani nem lehet, ugyanynyira, hogy ha sike-
 rül is egyideig megőrizni a positivitas következetességét, egy vi-

gyázatlan pillanat, vagy az erőtlenség, vagy inkább a léleknek egy szabadabb mozzanata öszszeontja az emberi ész mindazon erre vonatkozó következetességeit, melyek sem lélektani, sem természet-tani igazságon nem alapulnak. A föld, az élet, a világ, elég tárgyilagosságú dolgok; mégis ezek ránk nézve alanyi fogalmak, a menyinyiben mi csak azokat és úgy látjuk, a mint lelkünkben vannak; mi természetesebb tehát, minthogy Jézust is önmagunkban látjuk, s azok után, mik róla a szent könyvben írva vannak, embernek ismerjük és hiszszük, oly embernek, ki legtökéletesebb, s kit az isteni kegyelem világ megváltójává, szabadítójává és közbenjárójává tett.

Oh atyámfiak! az ember a teremtmények sorrendjében nem lehet csupán az állatsereg legfelső fokozata; lelki tehetségei őt egy egészen külön teremtményi állásra emelik: a test és izmok öszszealakulásából származhatik élet, önmozgás, organismus; de a lélek Isten adománya; s miként a Jézust önmagunkban látjuk: akként magunkat a Jézusban ismerjük meg erkölcsi valóságnak, abban a Jézusban, a ki lélektől fogantatott, született, szenvedett, s miután erkölcsi hivatását betöltötte, megdicsőülve él örökön örökké. Valóban Jézus az emberiség példányképe; s nekünk legnagyobb vigaszunk és elégtételünk abban lehet, hogy a Jézust embernek hihetjük, a ki születésünk és halálunk sorsára nézve: a mi erőtlenségünket viseli és a mi terhünket hordozza.

És keresztények! e pillanatot, melyben önkénytesen seregeltünk e szent asztal körül, a Jézus emlékezetére szenteljük; mert így van megírva: Valahányszor ezt mivelitek, az én emlékezetemre tegyétek. Meg akarjuk örökíteni tudományát és terjeszteni, hogy legyen az emberiség külön nemzetei között egy nyelv, a közös erkölcsnek, a szép jó és igaznak ugyanazon nyelve, melyen az apóstolok szólnak vala, s melyet mindenek megértettek, kik hallgatják vala. Miként vettük, úgy akarjuk átadni a késő unokáknak is, hogy bételjesedjék az írások szava: Az ég és a föld elmulnak, de az én beszédim soha el nem mulnak. S midőn ezt akarjuk tenni, kezdjük a nagy mester meghagyása szerint könyörgéssel, töredelmesen járva a kegyelem Istenéhez. . . . Imádkozunk.

Csegezi László.